యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు
వర్సెస్
M/s.జీసస్ సేల్స్ కార్పొరేషన్
మార్చి 26, 1996
[ఎన్.పి.సింగ్ మరియు కె.వెంకటస్వామి న్యాయమూర్తులు]

దిగుమతులు మరియు ఎగుమతులు (నియంత్రణ) చట్టం, 1947:

S.4-M (1), మూడవ నిబంధన-దిగుమతిదారుపై పెనాల్టీ విధించడం- అప్పీల్ -పెనాల్టీ మొత్తంలో 25% డిపాజిట్ చేయవలసిందిగా దిగుమతిదారుని ఆదేశించే అప్పీల్అథారిటీ- అప్పీలేట్ అథారిటీ దిగుమతిదారుకు మౌఖిక విచారణను ఇవ్వనందున ఆర్డర్ సహజ న్యాయ సూత్రాన్ని ఉల్లంఘించిందని సవాలు చేయబడింది- హైకోర్టు ఆదేశాన్ని రద్దు చేస్తూ - అప్పీలు అధికార సంస్థ సమేతుజన్మీయైన ఆదేశాన్ని ఇచ్చిందని తీర్పు చెప్పబడింది. మూడవ నిబంధన దిగుమతిదారునకు ఆదేశాలు జారీ చేసే ముందు నోటి విచారణ నిర్వహించుట చట్ట ఉద్దేశ్యంలో లేదు.

పరిపాలనా చట్టం :

దిగుమతులు మరియు ఎగుమతులు (నియంత్రణ) చట్టం , 1947, సెక్షన్ 4-M(1) యొక్క మూడవ నిబంధన కింద అప్పీలు అధికార సంస్థ జారీ చేసిన ఆదేశం , దిగుమతిదారునికి వ్యక్తిగత విచారణ అవకాశం ఇవ్వకుండా జరిమానా మొత్తంలో 25% డిపాజిట్ చేయమని ఆదేశించడం సహజ న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘించలేదు.

దిగుమతులు మరియు ఎగుమతుల (నియంత్రణ) చట్టం , 1947లోని S.4-M ప్రకారం ప్రతివాదికి షోకాజ్ నోటీసు జారీ చేయబడింది ; మరియు చివరకు రూ.6 లక్షల జరిమానా విధించబడింది. పెనాల్టీ మొత్తంలో 25% డిపాజిట్ చేయాలని లేదా సమాన మొత్తానికి బ్యాంక్ గ్యారెంటీని అందించాలని అప్పీలేట్ అథారిటీ ప్రతివాదిని ఆదేశించింది. ఆదేశాన్ని సవాలు చేస్తూ ప్రతివాది హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. దీనిని హైకోర్టు అనుమతించి , ఆదేశాన్ని కొట్టివేసింది. చట్టం యొక్క సెక్షన్ 4- M(1) యొక్క మూడవ నిబంధన కింద నిర్ణయం తీసుకునే ముందు అప్పీలు అధికార సంస్థ ప్రతివాదికి వ్యక్తిగత విచారణ అవకాశం కల్పించాలని తీర్పు చెప్పింది. అసంతృప్తి చెంది, రెవెన్యూ ఈ పిటిషన్ దాఖలు చేసింది.

అప్పీలును అనుమతించిన ఈ న్యాయస్థానం తీర్పు ఇచ్చింది:

1.1 అప్పీలు అధికార సంస్థ , ఆరోపణపై విధించబడిన జరిమానా మొత్తంలో కేవలం 25% మాత్రమే డిపాజిట్ చేయాలని నిందితుడికి ఆదేశించడం ద్వారా , న్యాయమైన ఆదేశాన్ని జారీ చేసింది , దానిని హైకోర్టు కేవలం నోటి విచారణ ఇవ్వకుండానే ఆదేశం జారీ చేసిన కారణంగా చెల్లనిది కాదని తీర్పు ఇవ్వకూడదు. [902-G; 903-A]

1.2. దిగుమతులు మరియు ఎగుమతులు (నియంత్రణ) చట్టం , 1947, సెక్షన్ 4-M(1) యొక్క మూడవ నిబంధన అప్పీలు అధికార సంస్థకు జరిమానా మొత్తాన్ని షరతులు లేకుండా లేదా కొన్ని షరతులతో డిపాజిట్ మాఫీ చేసే అధికారాన్ని ఇస్తుంది. అయితే , ఆదేశాలు జారీ చేయడానికి ముందు సంబంధిత పక్షాలను విచారించాల్సిన అవసరం లేదని ప్రత్యేకంగా పేర్కొనలేదు. అప్పీలుదారుడికి కలిగే అవాంఛిత ఇబ్బందిని దృష్టిలో ఉంచుకుని , అప్పీలు అధికార సంస్థ తన విచక్షణాధికారం ద్వారా డిపాజిట్ మాఫీ చేయవచ్చు. ఈ విచక్షణాధికారాన్ని హేతుబద్ధమైన మరియు తార్కిక పద్ధతిలో, చిరాకులు, మారులు మరియు నిరంకుశత్వం లేకుండా ఉపయోగించాలి . [901 D E; 900E]

2.1. వేర్వేరు పరిస్థితులు మరియు షరతులలో సహజ న్యాయ సూత్రాన్ని పాటించే అవసరం మారుతుంది. న్యాయస్థానాలు అన్ని పరిస్థితుల్లోనూ మరియు వివిధ చట్టబద్ధ నిబంధనల కింద సంబంధిత వ్యక్తులకు వ్యక్తిగత విచారణ కల్పించాలని పట్టుబట్టలేవు.

శ్యాం కిషోర్ మరియు ఇతరులు vs ఢిల్లీ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ మరియు ఇతరులు, (1993) 1 ఎస్.సి.సి. 22; సూచించబడింది.

2.2 సహజ న్యాయ సూత్రాలు ఏదైనా అప్పీలు లేదా దరఖాస్తుపై ప్రతికూల ఉత్తర్వు జారీ చేయడానికి ముందు విచారణ అవకాశం అవసరమని పేర్కొన్నప్పటికీ , అన్ని పరిస్థితుల్లోనూ అది వ్యక్తిగత విచారణ అని కాదు. సంబంధిత వ్యక్తి తన కేసును ఆయా న్యాయ-నిర్ణయాధికార సంస్థ ముందు ఉంచే అవకాశం కల్పించడం ద్వారా ఈ అవసరాన్ని తీర్చారు. ఈ అధికార సంస్థ సంబంధిత అంశాలపై న్యాయపరమైన పద్ధతిలో పరిశీలన చేయాలని ఆశిస్తారు. [901-B-C].

2.3. పన్నులు మరియు ఆదాయం విషయాల్లో , సాధారణ నియమం ఏమిటంటే , అప్పీలు దాఖలు చేసే ముందు లేదా అప్పీలు విచారణ జరగడానికి ముందు , సంబంధిత వ్యక్తి పన్నుగా లేదా జరిమానాగా చెల్లించమని ఆదేశించబడిన మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయాలి. ఈ మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయకపోవడం అనేది ఒక మినహాయింపు , ఇది ప్రస్తుత చట్టం సహా వివిధ చట్టాలలో చేర్చబడింది.

ఇందులో, దిగుమతులుమరియు ఎగుమతులు (నియంత్రణ) చట్టం, 1947 సెక్షన్ 4-M(1) యొక్క రెండవ నిబంధనచే నిర్దేశించబడిన చట్టపరమైన అవసరాలు , అప్పీలు పరిశీలించబడటానికి ముందు, జరిమానా మొత్తాన్ని అప్పీలుదారుడు డిపాజిట్ చేయాలి ; ఈ డిపాజిట్ ను మాఫీ చేసే ఆదేశం డిపాజిట్ అవసరానికి మినహాయింపుగా పరిగణించబడుతుంది. అందువల్ల, మూడవ నిబంధనకింద ఆదేశం జారీ చేసేటప్పుడు అప్పీలు అధికార సంస్థ , అప్పీలుదారుని పిటిషన్ పరిశీలించకుండా , డిపాజిట్‌ను ఎటువంటి షరతులు లేకుండా మాఫీ చేయమనే అప్పీలుదారుని వేడుకోలును తిరస్కరించినా లేదా కొన్ని షరతులకు లోబడి డిపాజిట్‌ను మాఫీ చేసినా , అప్పీలుదారుని విచారించకుండా ఉంటే , ఆదేశం సహజ న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘించిందని మరియు కొట్టివేయడానికి అర్హమైనది అని చెప్పలేము.

సివిల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నం.3597 ఆఫ్ 1995.

ఢిల్లీ హైకోర్టు 29.9.93 తేదీన జారీ చేసిన తీర్పు మరియు ఆదేశం నుండి C.W.P. నెం 1993 లో 2441.

అప్పీలు తరపున ఎ.సుబ్బారావు మరియు మాస్టర్ ఏ.సుభాసిని.

ప్రతివాదుల తరపున అతుల్ నందా మరియు పి.ఎన్.పూరి.

న్యాయస్థానం తీర్పు న్యాయమూర్తి ఎన్.పి.సింగ్ గారు వెల్లడించారు.

భారతదేశ కేంద్ర ప్రభుత్వం తరపున దిగువ వివరించిన చట్టంలోని 4-M సెక్షన్ యొక్క ఉప-విభాగం (1) లోని మూడవ నిబంధన క్రింద నిర్ణయం తీసుకునే ముందు , అప్పీలేట్ అధికారం ప్రతివాదికి నోటి విచారణ జరపాలని ఢిల్లీ హైకోర్టు పూర్ణ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును వ్యతిరేకిస్తూ ఈ పిలుపు దాఖలు చేయబడింది. (ఇకపై 'చట్టం' అని పేర్కొనబడుతుంది). చెప్పబడిన ఆధారాల ఆధారంగా ప్రతివాది తరపున దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్‌ను అనుమతించారు మరియు అప్పీలేట్ అప్పీలు అధికారి చేత ఆదేశించబడిన ఉత్తర్వు రద్దు చేయబడింది. జరిమానా చెల్లించకుండా ప్రతివాది తరపున దాఖలు చేసిన అప్పీల్‌ను పరిగణించాలా వద్దా అనే ప్రశ్నపై విచారణ జరపడానికి ప్రతివాదికి అవకాశం ఇవ్వాలనే ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి.

ఆ దిగుమతిదారుడు డ్యూటీ మినహాయింపు పథకం కింద , నిర్దిష్ట షరతులతో పిత్తుల ఖనిజ దిగుమతి కోసం అధునాత లైసెన్స్ పొందాడు. ఆ లైసెన్స్ , దాదాపు రూ. 14,00,420/- FOB

విలువైన 78 టన్నుల కాంస్య కళా వస్తువులను ఎగుమతి చేసే షరతుకు లోబడి జారీ చేయబడింది. పరిశోధన నివేదిక ఆధారంగా , సంబంధిత చట్టంలోని 4-ఎం సెక్షన్ కింద ప్రతివాదికి కారణం చూపించు నోటీసు జారీ చేయబడింది. చివరకు , ప్రతివాదిపై రూ.6 లక్షల జరిమానా విధించబడింది. ముందస్తు డిపాజిట్ మాఫీ చేయడానికి దరఖాస్తుతో పాటు ప్రతివాది తరపున అప్పీలు దాఖలు చేయబడింది. అప్పీలు అధికార సంస్థ తరపున 18.2.1993 నాటి విజ్ఞప్తి ద్వారా , జవాబుదారునికి జరిమానా మొత్తం యొక్క 25% లేదా అదే అమౌంట్ మొత్తానికి బ్యాంకు గ్యారంటీ డిపాజిట్ చేయాలని ఆదేశించారు. ఈ దరఖాస్తు చెల్లుబాటును సుప్రీంకోర్టులో ప్రశ్నించింది ప్రతివాది తరపున చేసిన శిక్ష యొక్క పూర్తి ఉపశమన దరఖాస్తును తిరస్కరించే ముందు , చట్టంలోని సెక్షన్ 4-Mలోని నిబంధన ప్రకారం పేర్కొన్న ప్రతివాది వాదనలు వినిపించడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. చట్టం యొక్క సెక్షన్ 4-M ఇలా నిబంధన చేస్తుంది:

"(1) ఈ చట్టం కింద చేసిన ఏ నిర్ణయం లేదా ఆదేశంపై ఎవరైనా వ్యక్తి అసంతృప్తి చెందినట్లయితే,

(ఎ) నిర్ణయం లేదా ఆదేశం ప్రధాన నియంత్రకుడు లేదా అదనపు ప్రధాన నియంత్రకుడుచే ఇవ్వబడినది, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి;

(బి) నిర్ణయం లేదా ఆదేశం అదనపు ప్రధాన నియంత్రణ అధికారి కంటే క్రింది పదవిలోని ఏదైనా అధికారిచే జారీ చేయబడిన సందర్భంలో , ప్రధాన నియంత్రణ అధికారికి లేదా అతను ఆదేశించినట్లయితే, అదనపు ప్రధాన నియంత్రణ అధికారికి , ఆ వ్యక్తిపై ఆదేశం జారీ చేయబడిన తేదీ నుండి నలభై ఐదు రోజుల కాల వ్యవధిలోపు పంపాలి.

అప్పీలు దాఖలు చేసేందుకు నిర్ణీత 45 రోజుల గడువులోపు అప్పీలుదారుడు తగిన కారణాల వల్ల అడ్డగించబడ్డాడని అప్పీలు పరిశీలనాధికారి తృప్తి చెందినట్లయితే , అటువంటి అప్పీలును మరో 45 రోజుల గడువులోపు దాఖలు చేసుకోవడానికి అనుమతించవచ్చు.

ఇంకా, జరిమా విధించే ఆర్డర్ పై దాఖలైన అప్పీలు పరిగణనకు తీసుకునేందుకు , అప్పీలుదారు జరిమా మొత్తం డిపాజిట్ చేయాలి ; లేని విషయంలో , అప్పీలు పరిగణించబడదు;

ఇదే విధంగా, అప్పీలు చేసిన వ్యక్తి డిపాజిట్ చెయ్యడం వల్ల అతనికి అనవసరమైన ఇబ్బంది కలుగుతుందని ఆపీలు అధికార సంస్థ అభిప్రాయపడితే , డిపాజిట్ మొత్తాన్ని చెల్లించకుండా

ఉండటానికి అనుమతి ఇవ్వవచ్చు. దీనిని షరతులు లేకుండా లేదా కొన్ని షరతులకు లోబడి అనుమతించవచ్చు.

(2) అప్పీలు అధికార సంస్థ , ఆర్డర్ పై అప్పీలు చేసిన వ్యక్తికి విచారణకు హాజరయ్యేందుకు సమంజసమైన అవకాశం ఇచ్చిన తరువాత , అతను అలా కోరుకుంటే , మరియు అవసరమని తదుపరి విచారణలు చేసిన తరువాత , నిర్ణయించినట్లు ఆదేశాలను జారీ చేయవచ్చు ,ఆర్డర్‌ను ధృవీకరించడం, మార్చడం లేదా రద్దు చేయడం , లేదా పంపించిన కేసును , తిరిగి విచారణ లేదా తీర్పు కోసం , అవసరమైతే అదనపు ఆధారాలు తీసుకున్న తరువాత , తాను అనుకూలంగా భావించే ఆదేశాలతో తిరిగి పంపించవచ్చు.

ఈ సెక్షన్ కింద ఉత్తర్వు పెంచడం లేదా జరిమాన విధించడం లేదా ఎక్కువ విలువైన వస్తువులు లేదా పదార్థాలను జప్తు చేయడం జరగకూడదు ; అయితే, అప్పీలుదారుడు విజ్ఞాపన చేసుకునే అవకాశం , అవసరమైతే, తన రక్షణ కోసం విచారణకు హాజరు కావడానికి అవకాశం ఉండాలి."

చెప్పబడిన విభాగాన్ని బట్టి , పైన పేర్కొన్న చట్టం కింద తీసుకున్న ఏదైనా నిర్ణయం లేదా ఆదేశంపై ఎవరైనా వ్యక్తి అసంతృప్తి చెందినట్లయితే , నిర్దేశించిన సమయంలో మరియు అక్కడే నిర్దేశించిన అధికారం ముందు అప్పీలు దాఖలు చేసుకోవచ్చు. సెక్షన్ 4-M(1) యొక్క మొదటి పరిబల సంబంధిత అధికారానికి అధికారాన్ని ఇస్తుంది , అప్పీలుదారు నిర్ణీత సమయంలో అప్పీలు దాఖలు చేయకుండా ఉండటానికి సరిపోయే కారణం ఉందని తృప్తి చెందితే , అటువంటి అప్పీలును మరో నలభై ఐదు రోజుల కాలానికి అనుమతించాలి . రెండవ నిబంధన , జరిమానా విధించే ఉత్తర్వుపై అప్పీలు చేసేటప్పుడు , అప్పీలుదారు జరిమానా మొత్తం డిపాజిట్ చేయకపోతే దానిని పరిగణించరాదని షరతు విధిస్తుంది. అయితే , మూడవ నిబంధన , అప్పీలు అధికారం డిపాజిట్ చేయడం వలన అప్పీలుదారుడికి అనవసరమైన కష్టాలు కలుగుతుందని భావిస్తే , తన విచక్షణాధికారం మేరకు డిపాజిట్ లేకుండా పరిగణించవచ్చు లేదా షరతులకు లోబడి పరిగణించవచ్చు. ఆదేశ ప్రదత్తి లేదా మూడవ ప్రదత్తి , అప్పీలు దాఖలు చేయడంలో జాప్యాన్ని క్షమించే లేదా జరిమానా మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయకుండా ఉండే అధికారాన్ని అప్పీలేట్ అధికారానికి కల్పిస్తాయి. అయితే, ఈ ఆదేశాలు సంబంధిత పక్షాలను విచారించిన తరువాత మాత్రమే ఇవ్వాలని ఏ ప్రదత్తి నిర్దేశించలేదు. పునర్విచారణ చేసే అధికార సంస్థ తన విచక్షణాధీనంలో అప్పీలు దాఖలు చేయడంలో జరిగిన జాప్యాన్ని క్షమించవచ్చు. జరిమానా మొత్తం ముందస్తు డిపాజిట్ విషయంలో

కూడా ఇదే పరిస్థితి ఉంటుంది. అప్పిలేట్ అధికార సంస్థ తన విచక్షణాధీనంలో అటువంటి డిపాజిట్ ను మాఫీ చేయవచ్చు. అప్పీలు దాఖలు చేయడంలో జాప్యానికి క్షమాపణకు సంబంధించిన నిబంధన పరిమితి చట్టం యొక్క సెక్షన్ 5 నమూనా ఆధారంగా ఉంటుంది . ఏదో విధంగా దేశవ్యాప్తంగా ఒక ఆచారం పెరిగింది , అదేమిటంటే, అప్పీలు లేదా దరఖాస్తు దాఖలు చేయడంలో జాప్యాన్ని క్షమించే విజ్ఞప్తిని తిరస్కరించే ముందు , ఆ జాప్యాన్ని క్షమించాలా వద్దా అనే ప్రశ్నపై వాదన వినిపించే అవకాశం ఇస్తారు. అలాంటి అప్పీళ్లలో పోటీపడే ప్రతివాదులకు కూడా వాదన వినిపించే అవకాశం ఇస్తారు. రకరకాల చట్టాలలో, అప్పీలు లేదా దరఖాస్తుల దాఖలులో జాప్యం క్షమించే అధికారం అప్పీలేట్ అధికార సంస్థకు ఇవ్వబడినప్పటికీ , ఆ జాప్యాలను క్షమించే ముందు విజ్ఞప్తులు లేదా దరఖాస్తుదారులను విచారించాలని ఆ చట్టాలలో నిర్దిష్ట నిబంధనలు లేవు. అయితే , సంవత్సరాల పాటు అభివృద్ధి చెందిన ఆచారం ఆధారంగా , కోర్టులు మరియు పాక్షిక న్యాయపరమైన అధికారాలు పరిమితుల ద్వారా నిరోధించబడినట్లుగా అప్పీళ్లు లేదా దరఖాస్తులను రద్దుచేసే చేసే ముందు అప్పీలంట్లు మరియు దరఖాస్తుదారులను విచారిస్తున్నాయి. సంబంధిత చట్టం నిర్దిష్టంగా ఆ విధమైన అవసరాన్ని పేర్కొనకపోయినప్పటికీ, న్యాయస్థానాలు సహజ న్యాయ సూత్రం ఆధారంగా , సమయం దాటి దాఖలు చేసిన పిలుపులు లేదా దరఖాస్తులను రద్దుచేసే చేసే ముందు , పిలుపుదారు లేదా దరఖాస్తుదారు వాదనలు వినడం తప్పనిసరి అని నిర్దేశించాయి అని చెప్పవచ్చు.

ఇప్పుడు ప్రశ్న ఏమిటంటే , 4-M విభాగం యొక్క మూడవ నిబంధనను వివరించేటప్పుడు , అదే షరతును ఊహించిన షరతుగా చదవాలా ? అంటే, విధించిన జరిమానా మొత్తం డిపాజిట్ చేయనందువల్ల అప్పీలును స్వీకరించడానికి నిరాకరించే ముందు, ఆ విధమైన డిపాజిట్‌ను ఎటువంటి షరతులు లేకుండా లేదా షరతులకు లోబడి ఉచితంగా మాఫీ చేసే విషయంపై అప్పీలేట్ అధికార సంస్థ అప్పీలెంట్ వాదనలు వినాలా ? ఇది ప్రారంభంలోనే చెప్పాలంటే , జరిమానా లేదా పన్ను విధించిన మొత్తాన్ని పూర్వ డిపాజిట్ చేయాలనే నిబంధనలు విన్నపులు విచారణకు రాగ ముందు రెండు రకాలుగా ఉంటాయి. కొన్ని చట్టపరమైన నిబంధనలు స్పష్టంగా నిర్దేశించి , పన్ను లేదా జరిమానా విధించిన మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయాలని ఊహించుతాయి. విషయ సంబంధిత చట్టం , అప్పీలు పరిశీలించే అధికార సంస్థకు సంబంధిత అప్పీలుదారులు కఠిన పరిస్థితులను దృష్టిలో ఉంచుకుని డిపాజిట్ మాఫీ చేసే విచక్షణాధికారం కల్పించలేదు. 1957 ఢిల్లీ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ చట్టం కింద ఇటువంటి నిబంధనను ష్యామ్ కిషోర్ మరియు ఇతరులు వ్యతిరేఖంగా మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఢిల్లీ మరియు ఇతరుడు [19931 1 SCC 22] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం పరిశీలించింది.

ఆ చట్టంలో , పన్ను అప్పీలు వినడానికి ముందు ముందస్తు డిపాజిట్ తప్పనిసరి. ఈ న్యాయస్థానం , అప్పీలు అధికార వర్గానికి ఆ షరతును మాఫీ చేయడానికి లేదా అప్పీలు పరిష్కారం అయ్యే వరకు పన్ను వసూళ్లు నిలిపివేయడానికి అధికారం లేదని తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ నిబంధన కఠిన స్వభావం కలిగి ఉండి రాజ్యాంగం యొక్క 14వ అనుచ్ఛేదాన్ని ఉల్లంఘించేదని వాదన తోసిపుచ్చబడింది. కానీ , అప్పీలు అధికార వర్గాలకు షరతులతో లేదా షరతుల్లేకుండా డిపాజిట్ మాఫీ చేసే అధికారాన్ని ఇచ్చే చట్టాలు ఉన్నాయి. ఇప్పటివరకు మనం పరిశీలిస్తున్న సందర్భంలో , పైన పేర్కొన్నట్లుగా , మూడవ నిబంధన అప్పీలు అధికారానికి జరిమానా మొత్తం ఎటువంటి షరతులు లేకుండా లేదా షరతులకు లోబడి ఉపసంహరించుకునే అధికారాన్ని ఇస్తుంది. అందువల్ల ఇది పైన పేర్కొన్న ఢిల్లీ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ చట్టం కింద నిబంధనకు భిన్నంగా ఉంటుంది. ఇక్కడ అప్పీలు దారుడికి కలిగే అనధికార కష్టంను దృష్టిలో ఉంచుకుని , అప్పీలు అధికార సంస్థకు డిపాజిట్ ను ఎటువంటి షరతులు లేకుండా లేదా తాను విధించే షరతులకు లోబడి ఉపసంహరించుకునే (రద్దు చేసుకునే) వివేచన నిరధిష్టంగా ఇవ్వబడింది.

భారతదేశ యూనియన్ తరపున వాదించిన న్యాయవాది, పై నిబంధన అప్పీలు అధికార సంస్థ ప్రతి కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ విచక్షణను వినియోగించాలని పేర్కొన్నప్పటికీ , ఆ విచక్షణను వినియోగించే ముందు అప్పీలు అధికార సంస్థ అప్పీలకుని వినాలని ఆ నిబంధన నుండి స్పష్టంగా తెలియదు ; ఆ విచక్షణను అప్పీలు అధికార సంస్థ తనకు సరైనదని భావించిన విధంగా వినియోగించవచ్చు . ఇప్పుడు , చట్టం ద్వారా అధికారానికి అధికార పరిధి ఇవ్వబడినప్పుడు , ఆ అధికారం దానిని నియంత్రణ రహిత పద్ధతిలో వినియోగించుకోవచ్చు అని వాదించడం చాలా ఆలస్యం. అపరిమితమైన విచక్షణను ఎప్పుడైనా ఉపయోగించినప్పుడు, న్యాయస్థానాలు దానిని అంగీకరించడానికి నిరాకరించాయి. ఇందుకే , కాలానుగుణంగా న్యాయస్థానాలు పరిమిత సూత్రాల నెట్‌వర్క్‌ను చేశాయి , ఈ విచక్షణ వినియోగంలో ఉన్నప్పుడు చట్టపరమైన అధికారాలు వాటిని పాటించాలి. ఈ సూత్రాన్ని అధికారులు కొన్ని పరిస్థితుల్లో పరిపాలనా వివేచనను వినియోగించాల్సినప్పుడు కూడా విస్తరించారు. న్యాయ నిర్వహణ ప్రక్రియలో స్థిరపడిన మరొక సూత్రం ఏమిటంటే , ఒక శాసనం నిర్దిష్ట అధికారాన్ని ప్రదతం చేసినప్పుడు, ఆ అధికారం హేతుబద్ధ మత్తు యుక్తియుక్త రీతిలో ప్రయోగించాలంటే నిహితార్థ అవశ్యకత ఉంటుంది. అనగా , ఆ విచక్షణాధికారం చలనశీలత లేదా అక్రమ స్వభావంకు లోబడి ఉండకూడదు.

అతని జరిమానా డిపాజిట్ మాఫీ చేయాలనే అతని విన్నపాన్ని తిరస్కరించే ముందు , అప్పీలుదారుని వినే అవకాశాన్ని నిరాకరించడం న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘించారు అనే ప్రశ్నను హైకోర్టు ప్రధానంగా పరిశీలించింది. ఈ సంబంధంగా , ఈ న్యాయస్థానం యొక్క అనేక తీర్పులు సూచించబడ్డాయి. విభిన్న పరిస్థితులు మరియు షరతులలో న్యాయ సూత్రాల పాలన యొక్క అవసరం మారుతుందని చెప్పనక్కర్లేదు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లోనూ , వివిధ చట్టబద్ధ నిబంధనల ప్రకారం వారికి తప్పనిసరిగా వ్యక్తిగత విచారణ కల్పించాలని కోర్టులు పట్టుబట్టలేవు. చట్టపరమైన అప్పీళ్ల విషయంలో చట్టబద్దమైన అధికారాలకు విచక్షణాధికారం ఇవ్వబడినప్పుడు వ్యక్తిగత విచారణ ఇచ్చే తత్వాన్ని విస్తరిస్తుంది, అది ప్రభుత్వ పరిస్థితులకు దారితీస్తుంది. చట్టబద్ధమైన అనేక అప్పీళ్లు మరియు దరఖాస్తులను, వాటిని పరిష్కరించే అధికారంతో "అప్పగించబడిన" సంబంధిత అధికారులు పరిష్కరిస్తారు. ఇలాంటి అధికారాలు , పాక్షిక న్యాయపరమైన అధికారాలుగా పరిగణించబడతాయి , అవి అప్పీలుదారులు లేదా దరఖాస్తుదారులు తెలిపిన ఆరోపణలపై న్యాయపరమైన పద్ధతిలో పరిశీలించాలి. అయితే, అన్ని సందర్భాలలో కూడా అటువంటి అప్పీళ్లు లేదా దరఖాస్తులను కొట్టివేసే ముందు, పాక్షిక న్యాయపరమైన అధికారులు అప్పీలుదారులు లేదా దరఖాస్తుదారులను తప్పక వినాలని చెప్పలేము. సహజ న్యాయ సూత్రాలు విరుద్ధమైన ఆదేశాలు ఇచ్చే ముందు విజ్ఞప్తి లేదా దరఖాస్తుపై విచారణ నిర్వహించే అవకాశం అవసరమని పేర్కొన్నప్పటికీ , అన్ని సందర్భాలలోనూ 'వ్యక్తిగత విచారణ ' అని అర్థం కాదు. సంబంధిత వ్యక్తి తన వాదనను న్యాయపరమైన అంశాలను పరిగణించే పాక్షిక న్యాయపరమైన అధికార సంస్థ ముందు ఉంచే అవకాశం కల్పించడం ద్వారా ఈ అవసరాన్ని తీర్చారు. అయితే , ఆయన సొంత నిర్ణయం మేరకు ప్రత్యేకమైన వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల కారణంగా అప్పీలుదారు లేదా దరఖాస్తుదారుని విచారించాల్సిన అవసరం ఉంటే, అప్పుడు విధంగా అప్పీలు లేదా దరఖాస్తును వ్యక్తిగత విచారణ ఇచ్చిన తర్వాత మాత్రమే తీర్చే అధికారం ఆయనకు ఉంటుంది. కానీ, అప్పీలు లేదా దరఖాస్తులో లేవనెత్తిన అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తర్వాత వ్యక్తిగత విచారణ ఇవ్వలేదు కేవలం ఆ కారణంగా పాసైన ఏ ఆదేశాన్ని కూడా చెల్లనిదిగా పరిగణించరాదు. ఇది పన్ను మరియు ఆదాయ వ్యవహారాల విషయంలో మరింత ముఖ్యమైనది. పన్ను బాధ్యతను నిర్ణయించినప్పుడు లేదా జరిమానా విధించినప్పుడు , పన్ను లేదా జరిమానా డిపాజిట్ చేయబడకపోతే విజ్ఞప్తి విచారణ జరగదు అనే షరత్తును పైన పేర్కొన్నట్లుగా అసమంజసమైనదిగా పరిగణించబడదు. శ్యామ్ కిషోర్ వర్సెస్ ఢిల్లీ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ కేసు (సుప్రా) లో , ఈ న్యాయస్థానం ముందస్తు డిపాజిట్ అవసరాన్ని రాజ్యాంగంలోని 14వ వ్యాసం ఉల్లంఘించేదిగా లేదా కఠినమైనదిగా పరిగణించలేమని తీర్పు ఇచ్చింది. అందువలన , ముందస్తు డిపాజిట్ అవసరం

రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనదిగా ప్రకటించ చేయబడదు . ఈ నేపథ్యంలో , సంబంధిత వ్యక్తి పన్ను లేదా జరిమానా రూపంలో చెల్లించాల్సిన మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయకుండా అప్పీలు దాఖలు చేసే ముందు లేదా అప్పీలు విచారణకు రాకుండా ముందుగా డిపాజిట్ చేయడమే సాధారణ నియమని చెప్పవచ్చు. ఇదే మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయకపోవడం చట్టంలోని ఒక మినహాయింపు. ఇలాంటి మినహాయింపు వివిధ చట్టాలలో, మనం పరిశీలిస్తున్న చట్టం సహా, చేర్చబడ్డాయి. సెక్షన్ 4-M యొక్క ఉప-ధార 1 లోని రెండవ నిబంధన స్పష్టమైన మరియు అనుమానం లేని పదాలతో , జరిమానా విధించే ఆదేశకు వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేసిన అప్పీలును , ఆ జరిమానా మొత్తాన్ని అప్పీలుదారు డిపాజిట్ చేయని పక్షంలో విచారణకు స్వీకరించరాదని పేర్కొంటుంది. తరువాత మూడవ నిబంధన , అటువంటి ఆదాయపు పన్ను అప్పీలేట్ అధికారానికి డిపాజిట్‌ను ఎటువంటి షరతులు లేకుండా లేదా దాని వివేచనలో విధించే షరతులకు లోబడి ఉపసంహరించుకునే అధికారాన్ని ఇస్తుంది, అప్పీలెంట్కు కలిగే అనవసరమైన కష్టాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని దాని వివేచనను ఉపయోగించుకోవచ్చు. అందువల్ల , చట్టపరమైన అవసరం ఏమిటంటే , అప్పీలు స్వీకరించబడే ముందు , జరిమానా మొత్తం డిపాజిట్ చేయాలి; డిపాజిట్ మాఫీ చేసే ఆర్డర్ డిపాజిట్ యొక్క బాధ్యత కు మినహాయింపుగా ఉంటుంది. ఇప్పటి నేపథ్యంలో , అప్పీలుదారుడు డిపాజిట్ మినహాయింపు పత్రాన్ని పరిశీలించిన తరువాతా , అప్పీలేట్ అధికార సంస్థ షరతులు లేకుండా డిపాజిట్ మినహాయింపునకు ఆదేశించకపోవడం లేదా కొన్ని షరతులకు లోబడి డిపాజిట్ మినహాయింపును ఆదేశించడం జరిగితే , అటువంటి ఆదేశాలు స్వాభావిక న్యాయ సూత్రాలను ఉల్లంఘించేవిగా పరిగణించబడి , చట్టపరంగా చెల్లనివి కావు అని చెప్పడం కష్టతరం.

4-M సెక్షన్ 2వ ఉప ఖాతాంలో స్పష్టంగా పేర్కొన్నదేమిటంటే , అప్పీలుదారు తన అభిప్రాయాన్ని తెలియజేయాలనుకుంటే , తుది ఉత్తర్వు జారీ చేసే ముందు న్యాయమైన అవకాశం ఇవ్వాలని ఉంది. ఆ అవశ్యకత , మా దృష్టిలో , సెక్షన్ 4- M(1) యొక్క మూడవ నిబంధనలో నిహితార్థంగా స్వీకరించబడదు. అయినప్పటికీ , ఆపీలు అధికారానికి డిపాజిట్ మాఫీ చేసే విచక్షణ ఇవ్వబడినప్పుడు, అది ఎటువంటి షరతులు లేకుండా లేదా షరతులతో ఉండవచ్చు , అప్పటి అధికారం పాక్షిక-న్యాయపరమైన సంస్థ వలె వ్యవహరించి , కేసు యొక్క సమగ్ర వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను పరిశీలించాలి. ఇందులో అప్పీలుదారు తరపున చెప్పబడిన అసాధారణ కష్టాన్ని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఆ నిబంధనలో 'అభిప్రాయం' మరియు 'విచక్షణ' అనే రెండు పదాలు ఉపయోగించబడ్డాయి. రాజ్యాంగ సంస్థ ఒక ప్రశ్నపై అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరచుకోవాలంటే , అది ఆత్మ

సంబంధమైన లేదా నిర్లక్ష్యంగా ఏర్పడేది కాదనే స్థిరపడిన పరిస్థితిని దృష్టిలో ఉంచుకుని. ఆ అభిప్రాయాన్ని సంబంధిత పరిశీలనలపై ఆధారంగా నిష్పక్షపాతంగా రూపొందించాలి. విచక్షణాధికారం విషయంలో కూడా ఇదే పరిస్థితి ఉంటుంది. చట్టం రూపకర్తలు , డిపాజిట్ మొత్తాన్ని ఎటువంటి షరతులు లేకుండా లేదా షరతులకు లోబడి ఉపసంహరించాలా అనే ప్రశ్నను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ నిర్దిష్ట అప్పీలు యొక్క సంబంధిత వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ, న్యాయపరమైన మరియు హేతుబద్ధమైన రీతిలో తన విచక్షణాధికారాన్ని వినియోగించాలని ఆ అప్పీలు అధికారాన్ని కోరుకుంటారు.

ఈ కేసులో , బాధ్యుడి దరఖాస్తు మేరకు , విధించబడిన జరిమానా మొత్తంలో కేవలం 25% మాత్రమే డిపాజిట్ చేయాలని ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి . మా అభిప్రాయం ప్రకారం , ఆర్డర్ పరిత చేసే ముందు ప్రతివాదికి నోటి విచారణ ఇవ్వకపోవడం వల్ల న్యాయస్థానం సహజ న్యాయ సూత్రాల ఉల్లంఘనగా పరిగణించి, ఆదేశాన్ని చెల్లనిది కాదని తీర్పు చెప్పింది. అప్పీలేట్ అథారిటీ సహేతుకమైన ఆదేశాన్ని ఇచ్చింది, దానిని హైకోర్టు కేవలం నోటి విచారణ లేకుండా ఉండటాన్ని బట్టి చెల్లనిది కాదని తీర్పు చెప్పకూడదు.

అందువల్ల అప్పీలు అనుమతించబడింది. వివాదాస్పద ఆదేశం రద్దు చేయబడింది. కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఆదేశం ఉండదు.

అప్పీలు అనుమతించబడింది.